

Velký přehľad k spotrebným daniam zo sladených nápojov

(fakty a dáta bez prifarbenia)

Máj 2024

Cieľom tohto príspevku IFP je analyticky a faktograficky prispieť z našej strany k viac informovanej verejnej diskusii o zdanení sladených nápojov. Najmä podeliť sa s užitočnými analytickými informáciami, ktoré sme spracovali pri kreovaní návrhu zavedenia dane zo sladených nápojov. Nad rámec základných faktov spojených so zdanením negatívnych externalít prezentujeme medzinárodné porovnanie zdanenia sladených nápojov, skúseností pri dizajnovaní dane ako aj zhrnutie výsledkov a účinkov tejto dane v odbornej empirickej literatúre

Autori: Eva Fedurcová, Dušan Paur, Ján Remeta

Spotrebná daň zo sladených nápojov (nielen) ako ďalší zdroj príjmov:

- Spotrebné dane sú selektívne dane, ktoré sú nad rámec DPH dodatočne uvaľované na tovary, **ktorých spotreba je spojená s nepriaznivými účinkami na zdravie** (napr. tabak, alkohol ale aj sladené nápoje).
- Ide o bežný daňový nástroj, ktorý popri **generovaní dodatočných príjmov** mnohé krajiny využívajú ako **daňový komplement na zníženie spotreby cukru a s tým spojené zdravotné benefity**.
- Predstavuje zdravotnú daň uvalenú na negatívne externality (priame a nepriame náklady z ich spotreby), **ktoré nie sú reflektované v cenách sladených nápojov**.
- V porovnaní s inými daňami (napr. dane z práce) ako konsolidačné opatrenie prináša dodatočné daňové príjmy **menej deformujúcou a zaťažujúcou formou pre ekonomickú aktivitu**.
- Ich zavádzanie **ako jeden z možných nástrojov na znižovanie nadmernej spotreby sladených nápojov**, resp. ako súčasť širšej stratégie¹ odporúčajú viaceré renomované inštitúcie (Svetová banka², Medzinárodný menový fond³, OECD⁴, Európska Komisia⁵ a mnohí ďalší).
- Na maximalizovanie potenciálnych pozitívnych zdravotných účinkov sa odporúča, **aby opatrenie bolo súčasťou širšieho plánu resp. stratégie** (zahŕňajúcej napr. podporné programy športových aktivít na školách, prednášky o zdravom životnom štýle, označovanie výrobkov v obchodoch, obmedzenie reklamy, obmedzenie prístupu k nezdravým výrobkom na školách, riešenie nerovností v oblasti zdravia, napr. vo vzdelávaní, či infraštruktúre, a pod.).
- Ak sú **primárnym cieľom potenciálne zdravotné benefity**, potom:
 - zavedenie dane na sladené nápoje **ako zdravotnej dane by nemalo byť jediným nástrojom**
 - **sadzba dane by mala byť dostatočne vysoká, aby vyvolala reakciu v spotrebe**, odporúčania efektívnej dane na úrovni aspoň 20 % (WHO⁶) alebo 10-15 % z ceny (iní autori)
 - je potrebné **časť výnosu dane vyčleniť priamo na financovanie zdravotníctva**
 - **a stanoviť si merateľné výsledkové ukazovatele (KPIs)** pre odpočet cieľov

¹ Stadelmaier, et al. (2022): "Using GRADE Evidence to Decision frameworks to support the process of health policy-making: an example application regarding taxation of sugar-sweetened beverages".

https://academic.oup.com/eurpub/article/32/Supplement_4/iv92/6849910

² <https://www.who.int/news/item/11-10-2016-who-urges-global-action-to-curtail-consumption-and-health-impacts-of-sugary-drinks>

³ <https://www.cgdev.org/sites/default/files/IMF-health-taxes-progress-falters-covid.pdf>

⁴ <https://www.oecd.org/tax/tax-policy/country-reviews-advice/flyer-oecd-tailored-tax-policy-advice-for-developing-countries.pdf>

⁵ https://taxation-customs.ec.europa.eu/system/files/2023-08/ART%20-%20Report%202023_Digital%20Version_1.pdf

⁶ World Health Organization, (2016): "Fiscal policies for diet and prevention of noncommunicable diseases: technical meeting report", 5-6 May 2015, Geneva, Switzerland. https://www.who.int/docs/default-source/obesity/fiscal-policies-for-diet-and-the-prevention-of-noncommunicable-diseases-0.pdf?sfvrsn=84ee20c_2

Box 1: Zdroje s dôkazmi na podporu zdanenia sladených nápojov v súvislosti s cieľením negatívnych externalít z ich spotreby:

Allcott, H., Lockwood, B. B., & Taubinsky, D. (2019): "Should We Tax Sugar-Sweetened Beverages? An Overview of Theory and Evidence". The Journal of Economic Perspectives, 33(3), 202–227. <https://www.jstor.org/stable/26732328>

Basu, Sanjay, and Kristine Madsen. (2017): "Effectiveness and equity of sugar-sweetened beverage taxation." PLoS medicine 14.6 (2017): e1002327. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5487023/>

Briggs, A. (2016): "Sugar tax could sweeten a market failure". Nature 531, 551 (2016). <https://doi.org/10.1038/531551a>

Brownell, Kelly D., et al. (2009): "The public health and economic benefits of taxing sugar-sweetened beverages." The New England journal of medicine 361.16 (2009): 1599. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3140416/>

Hattersley, Libby, et al. (2020): "Taxes on sugar-sweetened beverages: international evidence and experiences." <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/d9612c480991c5408edca33d54e2028a-0390062021/original/World-Bank-2020-SSB-Taxes-Evidence-and-Experiences.pdf>

Parkes, Matthew. (2022): "A role for taxation in reducing Australia's sugar consumption.". https://taxpolicy.crawford.anu.edu.au/sites/default/files/uploads/taxstudies_crawford_anu_edu_au/2022-03/complete_policy_brief_1_2022_m_parkes.pdf

Stadelmaier, et al. (2022): "Using GRADE Evidence to Decision frameworks to support the process of health policy-making: an example application regarding taxation of sugar-sweetened beverages". https://academic.oup.com/eurpub/article/32/Supplement_4/iv92/6849910

Tobacconomics. (2019): "Health Taxes to Save Lives: Employing Effective Excise Taxes on Tobacco, Alcohol, and Sugary Beverages" [Report]. <https://www.tobacconomics.org/files/research/512/Health-Taxes-to-Save-Lives-Report.pdf>

WHO (2016): "Fiscal policies for diet and prevention of noncommunicable diseases: technical meeting report", 5-6 May 2015, Geneva, Switzerland. https://www.who.int/docs/default-source/obesity/fiscal-policies-for-diet-and-the-prevention-of-noncommunicable-diseases-0.pdf?sfvrsn=84ee20c_2

Medzinárodný benchmark - prehľad zdanenia sladených nápojov vo svete

- **Vo svete v súčasnosti evidujeme celkovo 108 krajín⁷, ktoré uplatňujú určitú formu dane z cukru**, resp. zdaňujú minimálne jeden typ sladeného nápoja, napr. Chile, Ekvádor, India, JAR, Katar, Mexiko, Maroko, Nigéria, Omán⁸ či v niektorých amerických mestách.⁹

⁷ World Health Organization. (2023): "Global report on the use of sugar-sweetened beverage taxes, 2023". In Global report on the use of sugar-sweetened beverage taxes, 2023. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240084995>

⁸ Obesity Evidence Hub. (2022): "Countries that have taxes on sugar-sweetened beverages (SSBs)". <https://www.obesityevidencehub.org.au/collections/prevention/countries-that-haveimplemented-taxes-on-sugar-sweetened-beverages-ssbs>

⁹ Svetová banka. (2020): "Obesity: Health and Economic Consequences of an Impending Global

- V Európe túto daň **doteraz zaviedlo 15 krajín** (vrátane španielskej autonómnej oblasti Katalánska), **v súčasnosti ju stále aplikuje 13 z nich**, vrátane Poľska a Maďarska.¹⁰
 - **Dánsko a Nórsko**, kde bola miera zdanenia sladených nápojov najvyššia ju medzičasom aj zrušili.
 - Zavedenie je plánované v **Taliansku** (od júla 2024), **Estónsku** (od 2026), prípadne vážne úvahy o jej zavedení sa aktuálne vedú v **Slovinsku**, či **Česku**.
- **Vyčleňovanie (z angl. earmarking) výnosov dane z cukru** na boj proti obezite a iným civilizačným ochoreniam sa však podľa dotazníkového zisťovania WHO¹¹ aspoň čiastočne uskutočňuje len v **9 krajinách sveta**, pričom z európskych krajín ide o **Portugalsko, Francúzsko, Poľsko, či Maďarsko (v minulosti Veľká Británia)**.

Prehľad dane zo sladených nápojov v EÚ (k 1.4.2024)

V zátvorke je uvedený rok zavedenia dane, v prípade, že došlo k jej zrušeniu ohraničené aj rokom zrušenia. Roky oddelené čiarkou indikujú, že došlo k zásadnej zmene dane v dotknutom roku.

proklamované dôvody zavedenia dane	škálované sadzby	paušálne sadzby
primárne zdravotné ciele	 (2018)	 (1939,1993)
	 (2018)	
	 (2017)	
	 (2021)	
	 (2024)*	
primárne fiškálny cieľ	 (2000,2022)	 (1940,2011)
	 (2017)**	 (1972)
	 (1940-2014)	 (2025)*
	 (2026)*	
kombinácia zdravotných a fiškálnych cieľov	 (2012,2018)	 (1981-2021)
	 (2013,2020)	
	 (2011)	
	 (2024)	
	 (?)*	
	 (?)*	

Poznámky: Krajiny zvýraznené modrým pozadím časť výnosu dane vyčleňujú priamo na financovanie zdravotníctva alebo podporných programov na ochranu zdravia (pôvodne aj Veľká Británia, ale medzičasom už od toho upustila). * krajiny EÚ, kde je zavedenie dane plánované alebo sa o jej zavedení vedú silné diskusie ** len oblasť Katalánska

Vytvorené pomocou Datawrapper

Challenge". <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/32383/9781464814914.pdf>

¹⁰ Rumunsko (2024), Poľsko (2021), Spojené kráľovstvo (2018), Írsko (2018), Portugalsko (2017), Katalánsko (2017), Chorvátsko (2013), Francúzsko (2012), Maďarsko (2011), Lotyšsko (2000), Holandsko (1972), Fínsko (1940), Belgicko (1939), Nórsko (1981-2021), Dánsko (1940-2014). V zátvorke je uvedený dátum účinnosti. zdroj: WHO (2022), vlastné spracovanie. [Taxes on sweetened drinks: WHO explains how to make them an effective health measure.](#)

Nastavenie dane – pevne vs. škálované sadzby

- V globálnom meradle podľa WHO (2023)¹¹ v súčasnosti na jeden systém dane z cukru v škálovanej verzii podľa obsahu cukru vo výrobku pripadajú 3 systémy dane z cukru fungujúce na základe pevných sadzieb, vo vyspelých krajinách sveta je tento pomer vyrovnaný, teda v pomere 1:1.
- Pozorovaným benefitom oboch systémov je pozitívny vplyv na dopytovú stránku a to vyššia motivácia spotrebiteľov ku konzumácii výrobkov s nižším (škálovaný systém), alebo nulovým obsahom cukru (systém pevných sadzieb, pozitívna skúsenosť z Fínska¹²).
- Výhody škálovaného systému sadzieb:
 - **zvýšené motivácie výrobcov upravovať zloženie smerom k nižšiemu obsahu cukru** pod stanovené hranice sadzieb dane (preukázané napr. v UK¹³).
 - empirické pozorovania poukazujú na **relatívne vyššie zdravotné a na to naviazané dlhodobé ekonomické benefity** oproti systému dane uvaľovanej na objemovú jednotku.¹⁴
- Výhody paušálneho systému sadzieb:
 - **znížená administratívna a implementačná náročnosť** pre výrobcov, distribútorov, kontrolné zložky, či iné dotknuté subjekty.
- Skúsenosti iných krajín ukazujú, že pevné sadzby často predchádzali škálovaným sadzbám:
 - z minulosti sú príkladmi **Francúzsko a Lotyšsko**.
 - v súčasnosti úpravu systému na škálované plánujú vo **Fínsku a Holandsku**.

¹¹ World Health Organization. (2023): "Global report on the use of sugar-sweetened beverage taxes, 2023". In Global report on the use of sugar-sweetened beverage taxes, 2023.

<https://www.who.int/publications/i/item/9789240084995>

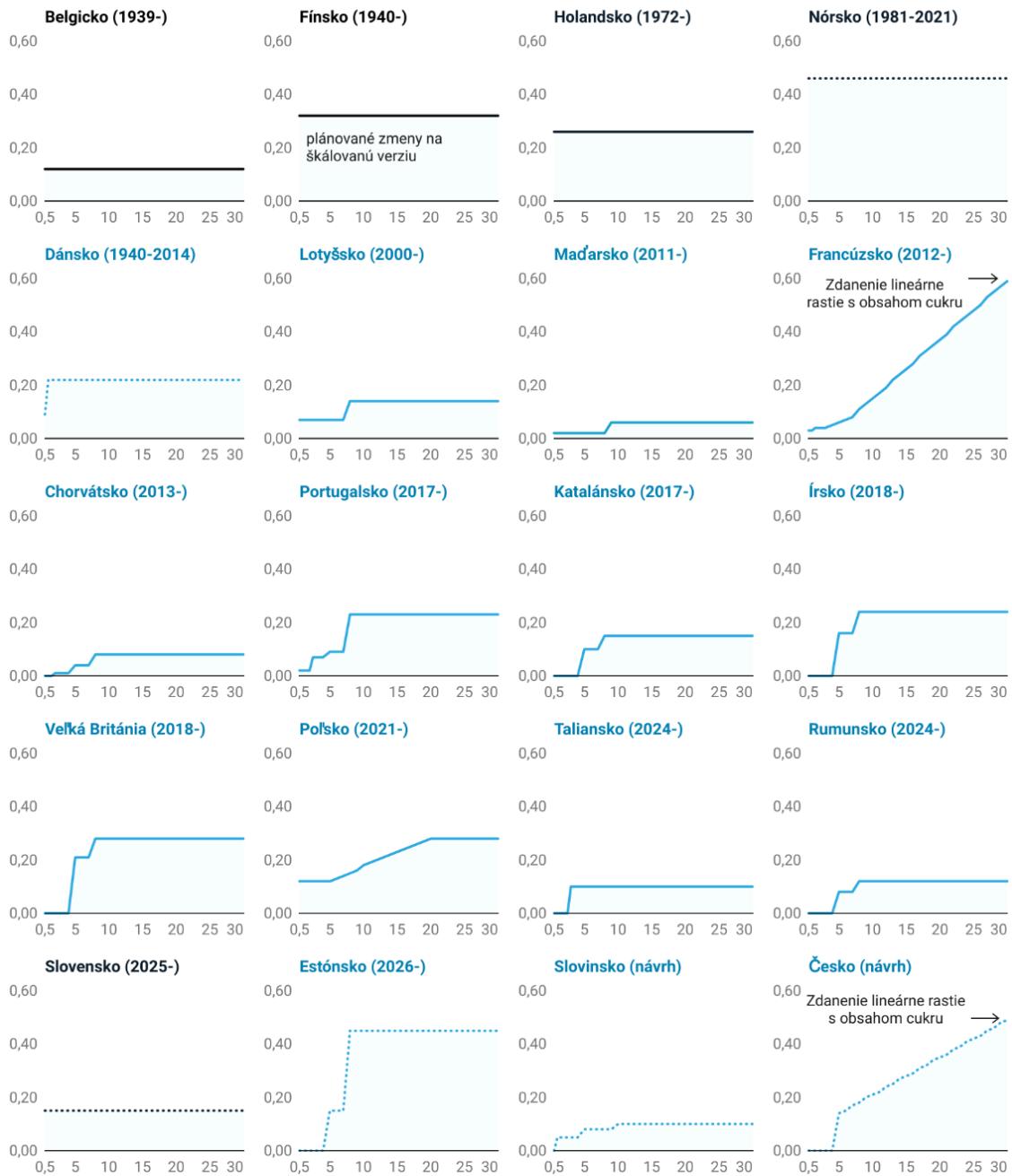
¹² Kosonen, T., Jysmä, S., & Savolainen, R. (2024): "Studying a Sin Tax Scheme with Multiple Reforms-Lessons for Consumption Taxation". (No. 164). <https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/188798/vatt-working-papers-164-studying-a-sin-tax-scheme-with-multiple-reforms--lessons-for-consumption-taxation.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

¹³ Breadon, P. and Geraghty, J. (2024): "Sickly sweet: It's time for a sugary drinks tax". Grattan Institute. <https://grattan.edu.au/wp-content/uploads/2024/05/Sickly-Sweet-Grattan-Institute-Report-May-2024.pdf>

¹⁴ Anna H. Grummon et al. (2019): "Designing better sugary drink taxes". Science 365, 989-990. https://www.science.org/doi/10.1126/science.aav5199?adobe_mc=MC MID%3D67554947584586282591284579473819203737%7CM CORGID%3D242B6472541199F70A4C98A6%2540AdobeOrg%7CTS%3D1715516731

Rozdiely v zdanení sladených nápojov s pridaným cukrom v krajinách EÚ

Sadzby dane (v Eur/l, y-ová os) v závislosti od obsahu cukru v nápoji (v g/100 ml, x-ová os).

Krajiny sú usporiadané chronologicky od dátumu zavedenia dane zo sladených nápojov (rok zavedenia uvedený v zátvorke, v prípade, že došlo k zrušeniu ohrozené aj rokom zrušenia). Údaje pre krajiny s pevnou sadzbou sú zvýraznené tmavo modrou farbou, škálované sadzby zvýraznené svetlo modrou farbou. Údaje za krajiny, ktoré uvažujú nad zavedením dane (zverejnené legislatívne návrhy) alebo u ktorých došlo medzičasom k zrušeniu sú zobrazené bodkovanou čiarou. Ilustrované len zdanenie nápojov s pridaným cukrom (nezohľadňuje umelé sladidlá, ktoré sú zdanené rozdielne a ich zdanenie sa často aplikuje od 1. mg)

Zdroj: IFP - vlastné spracovanie • Vytvorené pomocou Datawrapper

Účinnosť a efektívnosť daní zo sladených nápojov

Výsledky doterajšieho empirického výskumu (závery dvoch veľkých meta-štúdií - Teng, et al. (2019) a Andreyeva et al. (2022), ktoré sa zaoberali dôsledkami zavedenej dane aj vrátane krajín ako Maďarsko, Fínsko, Dánsko, Francúzsko, Portugalsko a pod.) **možno zhrnúť nasledovne:**

- **daň znižuje ich spotrebu** – výsledný účinok závisí od miery zdanenia, pričom v priemere:
 - pozorovaný **prenos dane do cien sa pohybuje na úrovni okolo 80 %**
 - **spotreba klesá v rozmedzí od 10 % do 15 %**, pričom štatisticky významný prechod spotrebiteľov k nezdaňovaným nápojom nebol preukázaný
 - **chýba však relevantné zhodnotenie vplyvu na cezhraničné nákupy**, čo môže spôsobiť vo výsledku neefektívnosť opatrenia (oficiálna domáca spotreba klesá, ale konzumujem rovnako, keďže spotrebujem za hranicami)
- **daň je mierne regresívna** - relatívne väčšie zaťaženie príjmov chudobnejšej časti spoločnosti (podobne ako je to u DPH, či iných daniach zaťažujúcich spotrebu).
- výsledky **vplyvu dane na zdravotné benefity** (napr. pokles BMI, nadváhy, obezity, zníženie kardiometabolických ochorení) sú **viac-menej zmiešané**
- zavedené dane vo väčšine prípadov **viedli k zníženiu v aspoň v jednom zo skúmaných indikátorov** (štatisticky významné výsledky), **avšak výsledný efekt bol vo väčšine prípadov skôr minimálny** (nie väčší ako v jednotkách %)
- skúsenosti zo zahraničia nepreukázali **žiadne štatisticky významné negatívne vplyvy zavedenia dane na zamestnanosť**

Box 2: Prehľad štúdií

A) mapujúcich vplyvy konzumácie slad. nápojov a zavedenia dane zo sladených nápojov na zdravie:

Australian Medical Association Report (2024):

<https://www.ama.com.au/sites/default/files/2024-02/A%20sweet%20deal%20-%20the%20case%20for%20taxing%20sugar-sweetened%20beverages.pdf>

Azad, M. B., Abou-Setta, A. M., Chauhan, B. F., Rabbani, R., Lys, J., Copstein, L., Mann, A., Jeyaraman, M. M., Reid, A. E., Fiander, M., MacKay, D. S., McGavock, J., Wicklow, B., & Zarychanski, R. (2017): "Nonnutritive sweeteners and cardiometabolic health: a systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials and prospective cohort studies". Canadian Medical Association Journal (CMAJ), 189(28), E929–E939.

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28716847/>

Briggs, Adam DM, et al. (2013): "Overall and income specific effect on prevalence of overweight and obesity of 20% sugar sweetened drink tax in UK: econometric and comparative risk assessment modelling study." Bmj 347.

<https://www.bmj.com/content/347/bmj.f6189>

Briggs, A. D. M., Mytton, O. T., Kehlbacher, A., Tiffin, R., Elhussein, A., Rayner, M., Jebb, S. A., Blakely, T., & Scarborough, P. (2017): "Health impact assessment of the UK soft drinks industry levy: a comparative risk assessment modelling study. *The Lancet. Public health*, 2(1), e15-e22. [https://www.thelancet.com/journals/lanpub/article/PIIS2468-2667\(16\)30037-8/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lanpub/article/PIIS2468-2667(16)30037-8/fulltext)

Brownell, Kelly D., et al. (2009): "The public health and economic benefits of taxing sugar-sweetened beverages." *The New England journal of medicine* 361.16 (2009): 1599. https://www.nejm.org/doi/10.1056/NEJMhpr0905723?url_ver=Z39.88-2003&rfr_id=ori:rid:crossref.org&rfr_dat=cr_pub%20%20pubmed

Cabrera Escobar et al. (2013): "Evidence that a tax on sugar sweetened beverages reduces the obesity rate: a meta-analysis". <https://bmcpublichealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/1471-2458-13-1072>

Du M, Griecchi CF, Kim DD, Cudhea F, Ruan M, Eom H, Wong JB, Wilde PE, Michaud DS, Lee Y, Micha R, Mozaffarian D, Zhang FF. (2020): "Cost-Effectiveness of a National Sugar-Sweetened Beverage Tax to Reduce Cancer Burdens and Disparities in the United States". *JNCI Cancer Spectr.* 2020 Aug 25;4(6):pkaa073. doi: 10.1093/jncics/pkaa073. PMID: 33409452; PMCID: PMC7771430. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/30571305/>

Emmert-Fees, K. M., Amies-Cull, B., Wawro, N., Linseisen, J., Staudigel, M., Peters, A., ... & Laxy, M. (2023): "Projected health and economic impacts of sugar-sweetened beverage taxation in Germany: A cross-validation modelling study". *PLoS medicine*, 20(11), e1004311. <https://journals.plos.org/plosmedicine/article?id=10.1371/journal.pmed.1004311>

Fernandez, M. A., & Raine, K. D. (2019): "Insights on the Influence of Sugar Taxes on Obesity Prevention Efforts". *Current nutrition reports*, 8(4), 333-339. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31177469/>

Imamura, F., O'Connor, L., Ye, Z., Mursu, J., Hayashino, Y., Bhupathiraju, S. N., & Forouhi, N. G. (2016) "Consumption of sugar sweetened beverages, artificially sweetened beverages, and fruit juice and incidence of type 2 diabetes: systematic review, meta-analysis, and estimation of population attributable fraction". *British Journal of Sports Medicine*, 50(8), 496-504. <https://bjsm.bmj.com/content/50/8/496>

Liu, S., Veugelers, P. J., Maximova, K., & Ohinmaa, A. (2022): "Modelling the health and economic impact of sugary sweetened beverage tax in Canada". *PloS one*, 17(11), e0277306-e0277306. <https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0277306>

Malik, V. S., Schulze, M. B., & Hu, F. B. (2006): "Intake of sugar-sweetened beverages and weight gain: a systematic review". *The American journal of clinical nutrition*, 84(2), 274-288. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0002916523290073>

Malik, Vasanti S., et al. (2010): "Sugar-sweetened beverages and risk of metabolic syndrome and type 2 diabetes: a meta-analysis." *Diabetes care* 33.11: 2477-2483. <https://diabetesjournals.org/care/article/33/11/2477/26589/Sugar-Sweetened-Beverages-and-Risk-of-Metabolic>

Mishra, A., Ahmed, K., Froghi, S., & Dasgupta, P. (2015): "Systematic review of the relationship between artificial sweetener consumption and cancer in humans: analysis of 599,741 participants. *International journal of clinical practice*, 69(12), 1418-1426. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/ijcp.12703>

Pearlman, M., Obert, J. & Casey, L. (2017): "The Association Between Artificial Sweeteners and Obesity". *Curr Gastroenterol Rep* 19, 64 (2017). <https://doi.org/10.1007/s11894-017-0602-9> <https://link.springer.com/article/10.1007/s11894-017-0602-9>

Pineda, E., Gressier, M., Li, D., Brown, T., Mounsey, S., Olney, J., & Sassi, F. (2024): "Effectiveness and policy implications of health taxes on foods high in fat, salt, and sugar". *Food Policy*, 123, 102599. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0306919224000101>

Powell, Lisa M., et al. (2013): "Assessing the potential effectiveness of food and beverage taxes and subsidies for improving public health: a systematic review of prices, demand and body weight outcomes." *Obesity reviews* 14.2 (2013): 110-128. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/ful/10.1111/obr.12002?casa_token=prygCsirH7QAAAAA%3ACHnZ-Vb129n7_277wUSM6djBcNr4J3djlKExpAyL1K-1KnbZC6g63wyPOa2tsyQQvAJM6Vx2_6GNuNfa

Qin, P., Li, Q., Zhao, Y., Chen, Q., Sun, X., Liu, Y., Li, H., Wang, T., Chen, X., Zhou, Q., Guo, C., Zhang, D., Tian, G., Liu, D., Qie, R., Han, M., Huang, S., Wu, X., Li, Y., ... Zhang, M. (2020): "Sugar and artificially sweetened beverages and risk of obesity, type 2 diabetes mellitus, hypertension, and all-cause mortality: a dose–response meta-analysis of prospective cohort studies". *European Journal of Epidemiology*, 35(7), 655–671. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10654-020-00655-y>

Rogers, N. T., Conway, D. I., Mytton, O., Roberts, C. H., Rutter, H., Sherriff, A., ... & Adams, J. (2023): "Estimated impact of the UK soft drinks industry levy on childhood hospital admissions for carious tooth extractions: interrupted time series analysis". *BMJ nutrition, prevention & health*, 6(2), 243. <https://nutrition.bmj.com/content/early/2023/10/31/bmjnp-2023-000714>

Rogers, N. T., Cummins, S., Forde, H., Jones, C. P., Mytton, O., Rutter, H., ... & Adams, J. (2023): "Associations between trajectories of obesity prevalence in English primary school children and the UK soft drinks industry levy: An interrupted time series analysis of surveillance data". *PLoS Medicine*, 20(1), e1004160. <https://journals.plos.org/plosmedicine/article?id=10.1371/journal.pmed.1004160>

Ruanpeng, D., Thongprayoon, C., Cheungpasitporn, W., & Harindhanavudhi, T. (2017): "Sugar and artificially sweetened beverages linked to obesity: a systematic review and meta-analysis". *QJM : Monthly Journal of the Association of Physicians*, 110(8), 513–520. <https://academic.oup.com/qjmed/article/110/8/513/3574201>

Sassano, Michele, et al. (2024): "National taxation on sugar-sweetened beverages and its association with overweight, obesity, and diabetes." *The American Journal of Clinical Nutrition* (2024). [https://ajcn.nutrition.org/article/S0002-9165\(23\)66346-4/fulltext](https://ajcn.nutrition.org/article/S0002-9165(23)66346-4/fulltext)

Silver, Lynn D., et al. (2023): "Changes in sugar-sweetened beverage consumption in the first two years (2018–2020) of San Francisco’s tax: A prospective longitudinal study." *PLOS global public health* 3.1 (2023): e0001219. <https://journals.plos.org/globalpublichealth/article?id=10.1371/journal.pgph.0001219>

Schwendike, Stolpe (2017): "Taxing sugar-sweetened beverages: impact on overweight and obesity in Germany". <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5240244/>

Sun, Ying, et al. (2024): "Sweetened beverages, genetic susceptibility, and incident atrial fibrillation: a prospective cohort study." *Circulation: Arrhythmia and Electrophysiology* 17.3 (2024): e012145. <https://www.ahajournals.org/doi/10.1161/CIRCEP.123.012145>

Vartanian, L. R., Schwartz, M. B., & Brownell, K. D. (2007): "Effects of soft drink consumption on nutrition and health: a systematic review and meta-analysis". *American journal of public health*, 97(4), 667-675.
<https://ajph.aphapublications.org/doi/full/10.2105/AJPH.2005.083782>

Veerman, J. Lennert, et al. (2016): "The impact of a tax on sugar-sweetened beverages on health and health care costs: a modelling study." *PloS one* 11.4 (2016): e0151460.
<https://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0151460>

Wang, Y. Claire, et al. (2012): "A penny-per-ounce tax on sugar-sweetened beverages would cut health and cost burdens of diabetes." *Health Affairs* 31.1 (2012): 199-207.
<https://www.healthaffairs.org/doi/abs/10.1377/hlthaff.2011.0410>

WHO (2022): <https://www.who.int/publications/i/item/9789240056299>

WHO (2023): <https://www.who.int/news/item/05-12-2023-who-calls-on-countries-to-increase-taxes-on-alcohol-and-sugary-sweetened-beverages>

B) mapujúcich vplyvy konzumácie sladených nápojov na zamestnanosť:

Andreyeva et al. (2022): "Outcomes Following Taxation of Sugar-Sweetened Beverages: A Systematic Review and Meta-analysis".
<https://jamanetwork.com/journals/jamanetworkopen/article-abstract/2792842>

Díaz, Juan-José, et al. "Employment and wage effects of sugar-sweetened beverage taxes and front-of-package warning label regulations on the food and beverage industry: Evidence from Peru." *Food Policy* 115 (2023): 102412.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0306919223000106>

Griffith, R., O'Connell, M., Smith, K., & Stroud, R. (2019): "The evidence on the effects of soft drink taxes". IFS Briefing Note BN255. <https://ifs.org.uk/publications/evidence-effects-soft-drink-taxes>

Hattersley, L., Fuchs, A., Gonima, A., Silver, L., & Mandeville, K. (2020): "Business, employment, and productivity impacts of sugar-sweetened beverages taxes".
<https://ideas.repec.org/p/wbk/wboper/34082.html>

Law, Cherry, et al. (2020): "An analysis of the stock market reaction to the announcements of the UK Soft Drinks Industry Levy." *Economics & Human Biology* 38 (2020): 100834.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1570677X19302096?via%3Dihub>

NIHR (2020): <https://www.nihr.ac.uk/news/sugar-tax-had-no-lasting-negative-impacts-on-the-uk-soft-drinks-industry/24156>

Schillinger, Dean, et al. (2016): "Do sugar-sweetened beverages cause obesity and diabetes? Industry and the manufacture of scientific controversy." *Annals of Internal Medicine* 165.12 (2016): 895-897.
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7883900/>

C) mapujúcich vplyvy na predaje, spotrebu, ceny, nákupnú turistiku:

Cawley J, Thow AM, Wen K, Frisvold D. (2019): "The Economics of Taxes on Sugar-Sweetened Beverages: A Review of the Effects on Prices, Sales, Cross-Border Shopping, and Consumption". *Annu Rev Nutr.* 2019 Aug 21;39:317-338.

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31116649/>

Cuadrado, Cristóbal, et al. (2020): "Effects of a sugar-sweetened beverage tax on prices and affordability of soft drinks in Chile: A time series analysis." *Social Science & Medicine* 245 (2020): 112708. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0277953619307038>

Kurz, C. F., & König, A. N. (2021): "The causal impact of sugar taxes on soft drink sales: evidence from France and Hungary". *The European journal of health economics*, 22(6), 905-915. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10198-021-01297-x>

Powell, L. M., Chriqui, J. F., Khan, T., Wada, R., & Chaloupka, F. J. (2013): "Assessing the potential effectiveness of food and beverage taxes and subsidies for improving public health: a systematic review of prices, demand and body weight outcomes". *Obesity Reviews*. 14:110-128. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3556391/>

Silver, L. D., Ng, S. W., Ryan-ibarra, S., Taillie, L. S., Induni, M., Miles, D. R., Poti, J. M., & Popkin, B. M. (2017): "Changes in prices, sales, consumer spending, and beverage consumption one year after a tax on sugarsweetened beverages in Berkeley, California, US: A before-and-after study". *PLoS medicine*, 14(4), e1002283- e1002283.

<https://journals.plos.org/plosmedicine/article?id=10.1371/journal.pmed.1002283>

Teng, et al. (2019): "Impact of sugar-sweetened beverage taxes on purchases and dietary intake: Systematic review and meta-analysis".

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/obr.12868>

Osvedčené postupy na základe skúseností pri implementácii dane zo sladených nápojov¹⁵:

- **sústrediť sa primárne na boj proti negatívnym externalitám, nie minimalizovanie spotreby sladených nápojov** (ultimátny cieľ maximalizácie zdravia by mohol prísne vzaté viesť k úplnému zákazu konzumácie sladených nápojov, zakazovanie pôžitku však nie je správnym cieľom z hľadiska socio-ekonomického hľadiska; inými slovami, oprávnenosť uvalenia dane je len do takej miery, do akej by kompenzovala tzv. neinternalizované internality alebo externality (t. j. výrobca neznáša negatívne dôsledky vyplývajúce z jeho činnosti (v tomto prípade negatívne dopady sladených nápojov na zdravie obyvateľstva)
- **zamerať sa na tú časť obyvateľstva, ktorá sladené nápoje spotrebuje najviac, resp. je externalitami zasiahnutá v najväčšej miere** (to môže vyplývať z horších návykov, slabšej sebakontroly určitej časti spoločnosti – napr. riziko u detí, ktoré si zlé stravovacie návyky môžu niesť do dospelosti), môžu to byť dôvody pre opodstatnené uvalenie vyššej sadzby dane, či dokonca zákaz predaja na školách a pod.

¹⁵ Allcott, H., Lockwood, B.B. and Taubinsky, D., (2019): "Should we tax sugar-sweetened beverages? An overview of theory and evidence". *Journal of Economic Perspectives*, 33(3), pp.202-227. <https://www.jstor.org/stable/26732328>

- **preferovať zdaňovanie podľa obsahu cukru, nie objemovej jednotky nápoja** (škálovanie núti výrobcov znižovať objemu cukru v nápojoch a spotrebiteľov nakupovať nápoje s nižším obsahom cukru; napr. skúsenosti so zavádzaním dane z cukru vo vyše 40 štátoch USA hovoria o 43 % navýšení zdravotných benefitov v prípade zavedenia dane podľa obsahu cukru v nápoji oproti zdaňovaniu podľa objemu sladeného nápoja¹⁶¹⁷¹⁸); zavedenie sadzby podľa objemu nápoja (z dôvodu nižších administratívnych nákladov) môže byť čiastočne kompenzované rozšírením základu dane o nápoje s obsahom umelých sladidiel, či iných škodlivých látok (nie len cukru)
- **nezdaňovať rôzne diétne drinky (nápoje na predpis a pod.)** aj napriek tomu, že existuje tendencia ich v základe dane ponechať nakoľko zvyknú čiastočne znižovať regresívnosť dane ako takej (tento typ potravín spotrebúvajú vo väčšej miere vyššie príjmové vrstvy obyvateľstva)
- **pri hodnotení regresívnosti dane posudzovať nielen dodatočné výdavky po uvalení dane, ale aj benefity z toho plynúce** (dáta ukazujú, že nižšie príjmové skupiny vedia benefitovať viac zo zavedenia dane oproti vyššie príjmovým, najmä z dôvodu, že zvyknú redukovať spotrebu sladených nápojov vo väčšej miere¹⁹)
- **ak je to možné, daň zavádzať v čo najširšom regióne** (nie na lokálnej úrovni, a pod.) – zmierňuje sa tým riziko nákupnej turistiky, znižujú sa administratívne náklady

¹⁶ Grummon, A.H., Lockwood, B.B., Taubinsky, D. and Allcott, H., (2019): "Designing better sugary drink taxes". Science, 365(6457), pp.989-990.

https://www.science.org/doi/10.1126/science.aav5199?adobe_mc=MC MID%3D67554947584586282591284579473819203737%7CMCORGID%3D242B6472541199F70A4C98A6%2540AdobeOrg%7CTS%3D1715516731

¹⁷ Francis, N., Marron, D.B. and Rueben, K.S., (2017): "The pros and cons of taxing sweetened beverages based on sugar content". Available at SSRN 2947716. <https://www.urban.org/research/publication/pros-and-cons-taxing-sweetened-beverages-based-sugar-content>

¹⁸ Zhen, C., Brissette, I.F. and Ruff, R.R., (2014): "By ounce or by calorie: The differential effects of alternative sugar-sweetened beverage tax strategies". American Journal of Agricultural Economics, 96(4), pp.1070-1083. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4235791/>

¹⁹ Allcott, Hunt, Benjamin B. Lockwood, and Dmitry Taubinsky. (2019): "Regressive Sin Taxes, with an Application to the Optimal Soda Tax." Quarterly Journal of Economics. <https://www.nber.org/papers/w25841>

Prehľad systémov zdanenia sladených nápojov v EÚ

[Zdanenie sladených nápojov]

INŠTITÚT FINANČNEJ POLITIKY

Krajina	Rok zavedenia	Výnos 2022 ¹		Dizajn dane	Predmet dane
		(mil. €)	(% HDP)		
Belgicko 	od 1939 (1993)	188,6	0,03	<ul style="list-style-type: none"> • pevné sadzby podľa nápoja • 0,119233 eur/l – základná sadzba (0,068133 eur/l – ak bez pridaného cukru) • 0,715405 eur/l – tekuté koncentráty (0,408803 eur/l – ak bez pridaného cukru) • 1,192343 eur/kg – tuhé koncentráty (0,681339 eur/kg, ak bez pridaného cukru) • 0,037519 eur/l – nealkoholické nápoje 	<p>Všetky nealkoholické nápoje vrátane nealko-nápojov (pivá, vína) a vody obsahujúcej pridaný cukor alebo iné sladidlá alebo príchute, energetické nápoje, či nápoje s obsahom umelých sladidiel, vybrané rastlinné nápoje (mandľové, ovsené, a pod.).</p> <p>Výnimky: ovocné a zeleninové šťavy (nektáre i 100 % šťavy), nápoje na báze mlieka a vybrané rastlinné nápoje (ryžové, sójové), nesladené nealkoholické nápoje.</p>
Česko 	<p>len návrh (silnejúce debaty o zavedení na jar 2024, ak prejde - predpoklad účinnosti v júli 2025)</p>	-	-	<ul style="list-style-type: none"> • škálované podľa obsahu cukru • 0,14 eur/l, ak obsah cukru >= 5 g/100 ml • variabilná zložka: za každý ďalší 1 g/100 ml: 0,014 eur/l 	<p>Nealkoholické nápoje s obsahom cukru a sladidiel. Variabilný komponent sa neuplatňuje na nápoje s obsahom aspoň 20 % ovocných či zeleninových štiav, nealkoholické pívá, nápoje s aspoň 75 % podielom mlieka, náhrady mlieka.</p> <p>Výnimky: dietetické potraviny, detská výživa, tuhé koncentráty, nektáre, ak >20 % obsahu ovocných resp. zeleninových štiav, mliečne nápoje, ak >25 % obsah mlieka (pod hranicami zdaňovanie bez variabilného komponentu).</p>

¹ výnosy v absolútnych hodnotách i v pomere k HDP sú uvádzané za rok 2022 (v prípade Dánska a Nórska, vzhľadom na zrušenie dane, sú výnosy uvádzané za posledný celistvý rok jej fungovania, t. j. v roku 2012 v Dánsku a v roku 2020 v Nórsku; v prípade Slovenska ide o predpokladaný výnos v roku 2025).

Krajina	Rok zavedenia	Výnos		Dizajn dane	Predmet dane
		(mil. €)	(% HDP)		
Dánsko 	od 1940 (1998) *zrušené 2014	67,5*	0,03	<ul style="list-style-type: none"> škálované sadzby podľa obsahu cukru 0,087 eur/l (<= 0,5g cukru/100 ml) 0,22 eur/l (> 0,5g cukru/100 ml) tekuté koncentráty zdaňované podľa obsahu výrobitel'ného nápoja 	Minerálne vody, limonády a iné nealko- nápoje okrem vína a ovocného vína s obsahom etylalkoholu najviac 1,2 % objemu, ovocné a zeleninové šťavy sytené oxidom uhličitým a mušt a podobné výrobky. Výnimky: nesýtené nápoje (vrátane predávaných v automatoch na nealkoholické nápoje a podobných zariadeniach, prípadne podávaných v pohároch resp. podobných nádobách), mliečne nápoje. * Od roku 1955 stále v platnosti daň na kávu (káva – 0,86 eur/kg, pražená káva – 1,03 eur/kg), od roku 1968 daň na čokoládu a sladkosti (sadzby od 2,96 do 3,48 eur/kg podľa obsahu cukru).
Estónsko 	návrh *schválená legislatíva (plánované od roku 2026)	-	-	<ul style="list-style-type: none"> škálované a rozlíšené podľa typu sladidiel umelo sladené: 0,15 eur/l pridaný cukor: 0,15 eur/l (5-8 g cukru), 0,45 eur/l (>8 g/100 ml) kombinované cukor aj sladidlá: 0,30 eur/l (5-8 g cukru/100 ml) 0,45 eur/l (>8 g/100 ml) 	Nealkoholické nápoje vrátane sytených a nesýtených nápojov sladených cukrom alebo umelými sladidlami (aj stévia), nektáre. Výnimky: 100 % džúsové nápoje a nektáre, sladené mliečne nápoje, sladené rastlinné mlieka, dietetické nápoje, tuhé koncentráty, nesladené nealkoholické nápoje. * Daň sa v minulosti nezaviedla kvôli vtedajšej námietke prezidentky ohľadom nadmerného zaťaženia v pôvodnom návrhu.

Krajina	Rok zavedenia	Výnos		Dizajn dane	Predmet dane
		(mil. €)	(% HDP)		
Fínsko 	od 1940 (2011)	219,0	0,08	<ul style="list-style-type: none"> • pevné sadzby podľa nápoja • 0,13 eur/l - nesladené nápoje a vôd • 0,32 eur/l - sladené nápoje • 2,04 eur/kg - tuhé koncentráty • plánovaný prechod na škálovanie podľa obsahu cukru (od 2024, zatiaľ neúčinné) <ul style="list-style-type: none"> • 0,16 eur/l, ak $\geq 0,5$ až $< 2,5$ g/100 ml • 0,24 eur/l, ak $\geq 2,5$ až < 5 g/100 ml • 0,32 eur/l, ak ≥ 5 až < 8 g/100 ml • 0,40 eur/l, ak ≥ 8 až < 11 g/100 ml • 0,48 eur/l, ak ≥ 11 g/100 ml 	<p>Všetky nealkoholické nápoje (rozhodujúci je celkový obsah cukru, nie len pridaný cukor).</p> <p>Obmedzené na výrobcov s ročnou produkciou min. 70 tis. litrov/rok.</p> <p>Od roku 2007 zdaňované aj nesladené nealkoholické nápoje, od roku 2014 diferencované sadzby na nesladené a sladené nealkoholické nápoje zvlášť.</p> <p>Daň na cukrovinky a zmrzlinu v platnosti od roku 2011, zrušená v roku 2017. Od roku 2025 plánované zvýšenie sadzby DPH na čokoládu a cukrovinky zo zníženej sadzby 14 % na 25,5 % (od 01.09.2025).</p> <p>Výnimky: nápoje na báze mlieka, kávy, alebo čaje.</p>
Francúzsko 	2012 update 2018	497,0	0,02	<ul style="list-style-type: none"> • škálované podľa obsahu cukru • dve zložky sadzby: pevná 0,0054 eur/l vody + druhá zložka pre syntetické sladidlá a pridané cukry zvlášť • sadzba 0,0334 eur/l pre syntetické sladidlá • rastúca sadzba za každý 1g/100 ml pre pridané cukry • > 15 g cukru: 0,2609 eur/l + 0,0221 eur za každý g cukru 	<p>Nápoje s pridaným cukrom a umelými sladidlami, vrátane limonád, ovocných nápojov, ochutených vôd, nealko pív (do 0.5 % objemu).</p> <p>Zdaňované nesladené balené vody a osobitne možnosť zaviesť daň na minerálne vody (fakultatívne, autorita: samospráva).</p> <p>Výnimky: dojčenské mlieka, nápoje na báze sóje, tuhé koncentráty.</p>

Krajina	Rok zavedenia	Výnos		Dizajn dane	Predmet dane
		(mil. €)	(% HDP)		
Holandsko 	1972	291,0	0,03	<ul style="list-style-type: none"> • pevná sadzba na všetky nápoje s výnimkou koncentrátov: 0,2613 eur/l (účinná od 01.01.2024, predtým od roku 2016 vo výške 0,0083 eur/l) • koncentráty: 4-násobok základnej sadzby • snahy transformovať systém na škálovanú verziu v budúcnosti 	<p>Sladené nápoje s obsahom cukru (bez ohľadu na to, či ide o prirodzený, pridaný cukor, alebo umelé sladidlo) vrátane ovocných a zeleninových štiav, sirupov, likérov, ľadových čajov, nealko pív, proteínových nápojov.</p> <p>Výnimky: voda z vodovodu, minerálne vody, mlieko, sójové, mlieko, káva, čaj, či polievky, nesladené nealkoholické nápoje.</p> <p>* <u>Plánované zaradenie</u> mliečnych nápojov, nápojov na báze sóje ak obsahujú väčšie množstvo cukru od roku 2026.</p>
Chorvátsko 	2013 aktualizácia 2020	34,8	0,05	<ul style="list-style-type: none"> • škálované podľa obsahu cukru • 0,013 eur/l (2-5g cukru/100 ml) • 0,04 eur/l (5-8 g cukru/100 ml) • 0,080 eur/l (>8g cukru/100 ml) • tekuté koncentráty približne 7-násobok základnej sadzby • 0,265 eur/l nápoje s kofeínom • 1,858 eur/l - sirupy a koncentráty s obsahom kofeínu - taurínu/metyl-xalantínov 	<p>Všetky sladené nápoje (vrátane tuhých a tekutých koncentrátov, nektárov, nealkoholických pív a vin). Zdaňuje sa aj obsah metyl-xantínu (kofeíny) a taurínu. Dani podlieha aj káva a kávové produkty (prezentovaný výnos je očistený o kávu).</p> <p>Výnimky: džúsy, zeleninové šťavy bez pridaného cukru, dietetické nápoje, nápoje na báze mlieka, fermentovaného mlieka, alebo srvátky (ak neobsahujú taurín, či kofeín), nesladené nealkoholické nápoje.</p>

Krajina	Rok zavedenia	Výnos		Dizajn dane	Predmet dane
		(mil. €)	(% HDP)		
Írsko 	2018	31,8	0,01	<ul style="list-style-type: none"> • škálované podľa obsahu cukru • 0,163 eur/l (5-8 g cukru/100 ml) • 0,244 eur/l (>=8 g cukru/100 ml) 	<p>Ochutené vody, sýtené nápoje, energetické alebo športové nápoje, nápoje na báze šľavy s pridaným cukrom s obsahom nad 5g/100ml, koncentráty a pod. (CN kódy 2202 a 2009), mliečne, proteínové nápoje, nápoje na báze sóje.</p> <p>Výnimky: dietetické nápoje, nealkoholické pivo a víno, mliečne nápoje nad stanovený obsah vápnika (>= 119 mg/100 ml; od 2019), tuhé koncentráty, nesladené nealkoholické nápoje.</p>
Maďarsko 	2011	197,5	0,12	<ul style="list-style-type: none"> • škálované podľa obsahu cukru • pridané cukry vyššie zdanenie ako umelé sladidlá • 0,06 eur/l pre sladené nápoje (>=8 g cukru/100 ml) • 0,02 eur/l pre sladené nápoje (<8 g cukru/100 ml) • 0,812 eur/l a 0,275 eur/l na tekuté koncentráty (hranica 8 g/100 ml) • 0,170 eur/l (ak len kofeín) a 1,021 eur/l pre energetické nápoje 	<p>Nealkoholické nápoje, energetické nápoje a koncentráty používané na sladenie nápojov.</p> <p>Vzťahuje sa aj na obsah soli a kofeínu v rôznych spracovaných potravinách, hotových jedlách a slaných pochutinách.</p> <p>Uplatňované viaceré špecifické výnimky v rámci kategórií (napr. oslobodenie, ak min. 50 % ovocnej/zeleninovej šľavy/mliečnej zložky, nezdaňované tiež tuhé koncentráty a nesladené nealkoholické nápoje).</p> <p>Oslobodení predajcovia s predajom menej ako 50 l alebo 50 kg/rok.</p>

Krajina	Rok zavedenia	Výnos		Dizajn dane	Predmet dane
		(mil. €)	(% HDP)		
Lotyšsko 	2000 update 2022	33,1	0,09	<ul style="list-style-type: none"> • škálované podľa obsahu cukru (do roku 2021 systém pevných sadzieb) • 0,074 eur/l (< 8g/100 ml), 0,14 eur/l (>=8g/100 ml) • ostatné: 0,074 eur/l • Od 01.03.2024: 0,175 eur/l (> 8g /100 ml) a zdanenie energetických drinkov. • Od 01.01.2026 plánované zvýšenie sadzby pre nápoje >=8g/100ml na 0.21 eur/l. 	<p>Nápoje s pridaným cukrom, náhradnými sladidlami, či príchutami. Predmetom dane je aj káva, tekutiny používané v e-cigaretách a iné tabakové náhradky.</p> <p>Výnimky: džúsy a nektáre (min. 10 % obsahu zeleninovej/ovocnej šťavy, nie z koncentrátu - oslobodenie), nápoje s obsahom cukru pod 10 % objemu bez pridaných sladidiel a aditív, minerálne vody/vody s obsahom vitamínov bez sladidiel/ pridaného cukru/ochucovadiel, tuhé koncentráty, nápoje na báze mlieka, nesladené nealko nápoje.</p>
Nórsko 	od 1981, update 2017 *zrušené 2021	285,1*	0,09	<ul style="list-style-type: none"> • pevné sadzby podľa nápoja • 0,46 eur/l (sladené nápoje) • 2,79 eur/l (tekuté koncentráty) • 0,15 eur/l (zeleninové/ovocné šťavy bez pridaného cukru) 	<p>Nealkoholické nápoje obsahujúce pridaný cukor alebo sladidlá a koncentrované sirupy (aj bez pridaného cukru).</p> <p>Výnimky: nápoje na báze mlieka, tuhé koncentráty, nesladené nealkoholické nápoje.</p>
Portugalsko 	2017	60,5	0,02	<ul style="list-style-type: none"> • škálované podľa obsahu cukru a sladidiel • 0,016 eur/l (<25 g cukru/l), 0,069 eur/l (<50 g cukru/l), 0,093 eur/l (<80 g cukru/l), 0,232 eur/l (>=80 g cukru/l) • likvidné koncentráty: 6-násobky základných • tuhé koncentráty: 10-násobky základných 	<p>Minerálne, ochutené a sytené vody obsahujúce pridaný cukor alebo sladidlá (vrátane tekutých a tuhých koncentrátov, energetických nápojov, nealkoholických pív a vín).</p> <p>Výnimky: prírodne sladené nápoje, nápoje na báze mlieka/sóje/mandlí a pod, nesladené nealkoholické nápoje.</p>

Krajina	Rok zavedenia	Výnos		Dizajn dane	Predmet dane
		(mil. €)	(% HDP)		
Slovensko 	2025 (plánované zavedenie na základe schváleného návrhu)	70,6*	0,05*	<ul style="list-style-type: none"> • pevná sadzba podľa nápoja • základná sadzba pre ochutené nealkoholické nápoje: 0,15 eur/l • energetické nápoje: 0,30 eur/l • tekuté koncentráty: 1,05 eur/l (7-násobok základnej sadzby) • tuhé koncentráty (podľa základnej sadzby, ak sú dané produkty dodávané v hmotnostnej jednotke a je možné ich pripraviť na konzumáciu podľa návodu na prípravu (inštrukcií na etikete) ako nápoj; 4,30 eur/kg (ak absentuje návod na prípravu) 	Ochutené nealkoholické nápoje - balené nápoje určené na priamu konzumáciu, ktoré obsahujú pridaný cukor lebo sladidlo a ktoré sú tovarom kódu kombinovanej nomenklatúry 2009 , 2202 10 00, 2202 91 00 alebo 2202 99 19, ďalej energetické nápoje, tekuté a tuhé koncentráty obsahujúce pridaný cukor alebo sladidlo. Výnimky: počiatočná dojčenská výživa, následná dojčenská výživa, potraviny na osobitné lekárske účely, náhrady stravy na reguláciu hmotnosti, nápoje, ktoré sú liekom alebo výživovým doplnkom, mliečne nápoje (vrátane fermentovaných) a nápoje na rastlinnej báze.
Slovinsko 	návrh (plánované v 2012 a 2014, doteraz nezavedené – lobby sektora, námietky iných ministerstiev, v súčasnosti opäť diskusie o zavedení)	-	-	<ul style="list-style-type: none"> • škálované podľa obsahu cukru • 0,05 eur/l od 1 do 5 g/100 ml • 0,075 eur/l od 5 do 10 g/100 ml • 0,1 eur/l nad 10 g/100 ml • 0,2 eur/l na energetické nápoje 	Nealkoholické nápoje s obsahom cukru a sladidiel (CN2202 10, CN2101, CN2106), vrátane tekutých a práškových koncentrátov a energetických nápojov. Výnimky: minerálne vody bez pridaného cukru, ovocné a zeleninové šťavy, nektáre, nápoje na báze mlieka, dietetické potraviny, jogurtové nápoje, alkoholické nápoje, nápoje sladené stéviou, nesladené nealkoholické nápoje.

Krajina	Rok zavedenia	Výnos		Dizajn dane	Predmet dane
		(mil. €)	(% HDP)		
Španielsko (len Katalánsko) 	2017	31,2	0,01	<ul style="list-style-type: none"> • škálované podľa obsahu cukru • 0,10 eur/l (5-8 g cukru/100 ml) • 0,15 eur/l (>=8 g cukru/100 ml) • garantovanie 100 % prenosu do cien • sadzby navýšené od 01.07.2020, predtým 0,08 a 0,12 eur/l pri rovnakých hraniciach obsahu cukru, t. j. 5 a 8 g/100 ml 	Balené sladené nápoje: nealko-nápoje, ochutené vody, čokoládové a športové nápoje, studené čajové a kávové nápoje, energetické nápoje, ovocné nektárové nápoje, zeleninové nápoje, sladené mlieko, alternatívne mliečne nápoje, mliečne koktaily a mliečne nápoje s ovocnou šťavou. Výnimky: džúsy, jogurtové nápoje, fermentované mliečne nápoje, alkoholické nápoje, dietetické nápoje, tuhé koncentráty, nesladené nealko nápoje.
Poľsko 	2021	319,9	0,05	<ul style="list-style-type: none"> • fixná a variabilná zložka podľa obsahu cukru • fixná zložka: 0,12 eur (<= 5 g cukru/100 ml) • variabilná zložka: 0,011 eur za každý 1 g cukru na 100 ml (>50 g/l) • fixná zložka: 0,02 eur (nápoje s kofeínom a taurínom) • max. sadzba: 0,28 eur/l 	Nápoje obsahujúce pridané cukry, sladidlá a kofeín alebo taurín. Nápojom je výrobok vo forme nápoja a sirupu, ktorý je potravinou, zaradený do poľskej klasifikácie tovarov a služieb v triedach 10.32 a 10.89 a do kapitoly 11, ktorý obsahuje aspoň jednu z vyššie uvedených látok. 95 % výnosu alokované do Národného fondu zdravia. Výnimky: dietetické nápoje, ovocné/zeleninové šťavy s obsahom šťavy nie menej ako 20 % a pridaný cukor <=5 g/100 ml, nápoje na báze mlieka (ak mlieko 1. miesto v zložení), nesladené nealkoholické nápoje.

Krajina	Rok zavedenia	Výnos		Dizajn dane	Predmet dane
		(mil. €)	(% HDP)		
Rumunsko 	2024 (január)	-	-	<ul style="list-style-type: none"> • škálované podľa obsahu cukru • sadzba na sladené nápoje 0,0804 eur/l, ak obsah cukru ≥ 5 g/100 ml a < 8 g/100ml • sadzba na sladené nápoje 0,1206 eur/l, ak obsah cukru ≥ 8 g/100 ml 	<p>Nápoje s obsahom pridaného cukru CN 2022 (pridaný cukor - trstinový cukor, hnedý cukor, kryštalická sacharóza, invertný cukor, dextróza, melasa, medové cukry, melasa a sirupy ako sladový / ovocný / sladový ryžový / kukuričný / kukuričný s vysokým obsahom fruktózy / javorový / glukózový sirup, glukóza -fruktóza, fruktóza, sacharóza, glukóza, laktóza, hydrolyzovaná laktóza, galaktóza, cukry v nektároch ako kokosový kvetový / datľový / agávový nektár, džemové cukry, pridané ako prísady).</p> <p>Výnimky: nápoje na báze mlieka, tuhé koncentráty, sladené nealko nápoje, kde spotrebiteľ rozhoduje o objeme pridaného cukru, produkty, ktoré nie je možné konzumovať ako nápoje, nápoje pripravované na mieste s nemožnosťou identifikovať obsah cukru.</p>
Taliansko 	2024 (júl)	-	-	<ul style="list-style-type: none"> • škálované podľa obsahu cukru (vrátane sladidiel) • sadzba na sladené nápoje 0,10 eur/l, ak celkový obsah cukru $> 2,5$ g/100ml • sadzba na tuhé koncentráty 0,25 eur/kg, ak celkový obsah cukru > 125 g/1kg 	<p>Hotové sladené nápoje a produkty (celkový obsah cukru/sladidiel je rozhodujúci faktor - nerozlišuje sa medzi prirodzeným a pridaným cukrom, zdaňované aj umelé sladidlá) na výrobu hotových nápojov po rozpustení (CN2009 a CN2202), balené, na ľudskú konzumáciu (s príp. obsahom alk. do 1,2 % obj.).</p> <p>Výnimky: nápoje na báze mlieka, nesladené nealkoholické nápoje.</p>

Krajina	Rok zavedenia	Výnos		Dizajn dane	Predmet dane
		(mil. €)	(% HDP)		
UK 	2018	416,3	0,02	<ul style="list-style-type: none"> • škálované podľa obsahu cukru • 0,21 eur/l (5-8 g cukru/100 ml) • 0,28 eur/l (>= 8 g cukru/100 ml) • oslobodené (<50 g cukru/l) 	<p>Akýkoľvek balený nealkoholický nápoj s pridaným cukrom, ktorý obsahuje najmenej 5 g celkových cukrov na 100 ml, vyrobený a zabalený v Spojenom kráľovstve a nealkoholické nápoje dovezené do Spojeného kráľovstva, vrátane tekutých koncentrátov.</p> <p>Výnimky: nápoje na báze mlieka/sóje/mandlí a ovocnej/zeleninovej šťavy bez pridaného cukru, nápoje s obsahom umelých sladidiel (aspartám, stévia, sukralóza), nealkoholické pívá a vína, tuhé koncentráty, dietetické nápoje.</p>